

Dosarul nr. 3ra-1127/20

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Râșcani (jud: G. Cazacu)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud: A. Minciuna, V. Negru, E. Palanciuc)

Î N C H E I E R E

23 decembrie 2020

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Tamara Chișca-Doneva
Nina Vascan
Victor Burduh

examinând admisibilitatea recursurilor depuse de Casa Națională de Asigurări Sociale și Eugenia Cojocari reprezentată de avocatul Natalia Ctitor,

în cauza de contencios administrativ, la cererea de chemare în judecată depusă de Eugenia Cojocari împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la modificarea informației referitoare la stagiul de cotizare, recalcularea pensiei, achitarea alocației nominale și repararea prejudiciului moral,

împotriva deciziei din 30 septembrie 2020 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost casată hotărârea din 12 decembrie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani în partea pretențiilor cu privire la achitarea alocației și repararea prejudiciului moral și în această parte a fost emisă o nouă decizie sub formă de încheiere prin care pretențiile au fost declarate inadmisibile,

c o n s t a t ă :

La 26 decembrie 2018 Eugenia Cojocari a depus cerere de chemare în judecată împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la obligarea recalculării pensiei pentru limita de vârstă.

În motivarea acțiunii reclamanta a indicat că la 23 octombrie 2018 s-a adresat Casei Naționale de Asigurări Sociale cu cerere privind recalcularea pensiei pentru limită de vârstă, în baza stagiului de activitate de muncă de 10 ani după realizarea dreptului la pensie.

A menționat că ulterior, prin răspunsul Casei Naționale de Asigurări Sociale din 30 noiembrie 2018, a fost refuzată efectuarea recalculării pensiei, din motiv că au fost efectuate recalculări la pensie, precum și din motiv că recalcularea pensiei prevăzută la art. 33 al Legii privind sistemul public de pensii nr. 156 din 14 octombrie 1998, se abrogă din 1 ianuarie 2019.

Reclamanta a solicitat recalcularea pensiei pentru limita de vârstă în baza celor 10 ani de activitate de muncă, conform art. 33 alin. (1) lit. c) din Legea privind sistemul public de pensii nr. 156 din 14 octombrie 1998.

La 23 octombrie 2019 reclamanta Eugenia Cojocari a depus cerere prin care și-a concretizat pretențiile, indicând că potrivit datelor din dosarul personal și reieșind din înscrisurile prezentate de către Casa Națională de Asigurări Sociale, i-a fost calculată pensia și ulterior realizate recalculări, reieșind din stagiul de cotizare de 36 ani și 4 luni.

Tot din înscrisurile menționate, a sesizat că în stagiul de cotizare nu a fost inclusă perioada 5 ianuarie 1980 – 20 decembrie 1982 (2 ani, 11 luni, 15 zile), în care a fost înmatriculată la studii la zi la doctorat la Academia de Științe a RSSM, în pofida faptului că la 10 iunie 2008, la momentul apariției dreptului la pensie, înscrisurile constatatorii au fost prezentate Casei Naționale de Asigurări Sociale.

A relatat că la 15 septembrie 2019, în adresa Casei Naționale de Asigurări Sociale a expediat cererea prealabilă, prin care a solicitat: modificarea datelor deținute de pârâtă prin completarea stagiului de cotizare - 39 ani și 3 luni, ținând cont de perioada de studii la doctorat, cu recalcularea (în baza art. 33 alin. (1) lit. a) a Legii 156/1998) cuantumului pensiei reieșind din stagiul de cotizare de 39 ani 3 luni; compensarea diferenței de plată a pensiei la care a avut dreptul dar nu a primit-o, începând cu iunie 2008, perioadă în care a depus toate actele necesare pentru stabilirea și calcularea pensiei de vârstă; realizarea plății alocației nominale în mărime de 100 lei lunar, în baza art. 22 alin. (1) lit. c) a Legii cu privire la veterani 190/2003, pentru conferirea Titlului onorific „Om Emerit” prin decretul Președintelui RM nr.15-V din 17 octombrie 2009; recalcularea alocației nominale și achitarea acesteia începând cu octombrie 2009.

A menționat că la 27 septembrie 2019 Casa Națională de Asigurări Sociale a respins solicitările, făcând referire în răspuns la o interpretare și aplicare eronată a cadrului legal material aplicabil speței date.

Reclamanta a solicitat:

- obligarea modificării informației cu privire la stagiul de cotizare, prin completarea stagiului de cotizare de 39 ani și 3 luni;
- recalcularea în baza art. 33 alin. (1) lit. a) al Legii privind sistemul public de pensii nr. 156 din 14 octombrie 1998, a cuantumului pensiei, reieșind din stagiul de cotizare de 39 ani și 3 luni, începând cu 10 iunie 2008 și achitarea diferenței de plată;
- efectuarea plății alocației nominale în mărime de 100 lei lunar în baza art. 22 alin. (1) lit. c) al Legii cu privire la veterani nr. 190 din 8 mai 2003;
- recalcularea și achitarea alocației nominale începând cu 17 octombrie 2009;
- repararea prejudiciului moral în mărime de 100 000 lei;
- compensarea cheltuielilor de judecată pentru acordarea asistenței juridice în mărime de 4 000 lei.

Prin hotărârea din 12 decembrie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani, a fost admisă parțial cererea de chemare în judecată. A fost obligată Casa Națională de Asigurări Sociale să modifice informația cu privire la stagiul de cotizare Eugeniei Cojocari, prin stabilirea stagiului de cotizare de 39 ani și 3 luni. A fost obligată Casa Națională de Asigurări Sociale să recalculeze cuantumul pensiei Eugeniei Cojocari, reieșind din stagiul de cotizare de 39 ani și 3 luni, începând cu data de 10 iunie 2008. A fost obligată Casa Națională de Asigurări Sociale să recalculeze și să achite alocația nominală de 100 lei, începând cu data de 17 octombrie 2009. S-a încasat din contul Casei Naționale de Asigurări Sociale în beneficiul Eugeniei Cojocari suma

de 500 lei, cu titlu de prejudiciu moral, precum și cheltuielile de asistență juridică în mărime de 3 000 lei.

La 16 decembrie 2019 cu respectarea termenului prevăzut de art. 232 Cod administrativ, Casa Națională de Asigurări Sociale a depus apel împotriva hotărârii din 12 decembrie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani, iar la 22 ianuarie 2020, a prezentat motivarea apelului.

Prin decizia din 30 septembrie 2020 a Curții de Apel Chișinău, a fost casată hotărârea din 12 decembrie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani în partea pretențiilor cu privire la achitarea alocației și repararea prejudiciului moral și în această parte a fost emisă o nouă decizie sub formă de încheiere prin care pretențiile au fost declarate inadmisibile. În rest, hotărârea din 12 decembrie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani, a fost menținută.

Pentru a pronunța această decizie, instanța de apel stabilind starea de fapt și de drept, a apreciat că hotărârea primei instanțe este legală și fondată doar în partea admiterii pretenției cu privire la obligarea includerii în stagiul de cotizare a perioadei de studii la zi la doctorat și obligarea recalculării cuantumului pensiei.

În acest sens, instanța de apel cu referire la prevederile art. 5 alin. (2) lit. g), art. 50 alin. (1) lit. e) din Legea privind sistemul public de pensii nr. 156-XIV din 14 octombrie 1998, pct. 61 subpct.8 al Regulamentului privind modalitatea de calculare a pensiilor și modalitatea de confirmare a stagiului de cotizare pentru stabilirea pensiilor, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.165 din 21 martie 2017, a reținut ca fiind neîntemeiat refuzul Casei Naționale de Asigurări Sociale în recalcularea cuantumului pensiei Eugeniei Cojocari reieșind din stagiul de cotizare de 39 ani și 3 luni, dat fiind că perioada 5 ianuarie 1980 – 20 decembrie 1982 în care aceasta a fost înmatriculată la studii la zi la doctorat la Academia de Științe a RSSM, cade sub incidența normelor citate, și respectiv, în stagiul de cotizare se includ perioadele în care s-au desfășurat activități până la 1 ianuarie 1999, așa ca studiul în instituțiile de învățământ superior de zi.

În privința pretenției cu privire la achitarea alocației nominale, instanța de apel prin prisma art. 207 alin. (2) lit. f) Cod administrativ, a considerat că aceasta urmează a fi declarată inadmisibilă din motivul nerespectării procedurii prealabile.

Astfel, instanța de apel a constatat că la 23 octombrie 2019 Eugenia Cojocari a înaintat pretenție suplimentară cu privire la achitarea alocației nominale, fără a respecta procedura prealabilă privind contestarea deciziei Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Buiucani nr. 24775 din 27 septembrie 2019, prin care s-a stabilit plata alocației nominală pentru persoane cu merite deosebite față de stat conform Legii cu privire la veterani nr. 190 din 8 mai 2003.

La fel, Curtea de Apel Chișinău a ajuns la concluzia de a declara acțiunea inadmisibilă din considerentul nerespectării procedurii prealabile și în partea pretenției cu privire la repararea prejudiciului moral, deoarece, legea prevede expres că soluționarea chestiunii referitoare la repararea prejudiciului, inclusiv moral, se realizează printr-un act administrativ individual în cadrul unei proceduri administrative separate (art. 167 alin. (4) Cod administrativ). Respectiv, instanța de apel a reținut că pentru înaintarea în instanța de judecată a unei pretenții privind repararea prejudiciului moral cauzat prin activitatea administrativă ilegală, intimata Eugenia Cojocari, în mod obligatoriu urma să înainteze autorității publice pârâte această pretenție, condiție ce la caz nu a fost realizată.

Totodată, Curtea de Apel Chișinău a considerat ca întemeiată hotărârea primei instanțe în partea admiterii pretenției cu privire la încasarea cheltuielilor de judecată legate de plata serviciilor de asistență juridică, având în vedere că reclamanta Eugenia Cojocari a suportat cheltuieli de asistență juridică în sumă totală de 3 000 lei, conform actelor confirmative anexate în acest sens la dosar.

La 12 octombrie 2020 Casa Națională de Asigurări Sociale a depus recurs împotriva deciziei din 30 septembrie 2020 a Curții de Apel Chișinău.

La 19 noiembrie 2020 Casa Națională de Asigurări Sociale a prezentat motivarea recursului.

În susținerea recursului a invocat dezacordul cu decizia instanței de apel, considerând-o neîntemeiată și ilegală prin faptul că au fost încălcate și aplicate eronat normele de drept material, precum și nu au fost constatate și elucidate pe deplin toate circumstanțele importante pentru soluționarea cauzei.

A declarat că în corespundere cu prevederile art. 5 alin. (2) lit. e) din Legea privind sistemul public de pensii și pct. 61 (6) din Regulamentului privind modalitatea de calculare a pensiilor și modalitatea de confirmare a stagiului de cotizare pentru stabilirea pensiilor, se asimilează stagiului de cotizare numai perioada de rezidențiat în învățământul postuniversitar obligatoriu.

Astfel, a relevat că actele normative nu asimilează stagiului de cotizare, perioada studiilor de doctorat, ca perioadă necontributivă.

A afirmat că pensia de care beneficiază intimata a fost calculată în conformitate cu prevederile legislației în vigoare la momentul stabilirii acesteia, iar din actele anexate nu au fost identificate circumstanțe noi ce ar da dreptul la recalcularea pensiei stabilite anterior.

Recurenta a solicitat admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel și emiterea unei noi decizii.

La 12 octombrie 2020 Eugenia Cojocari reprezentată de avocatul Natalia Ctitor, a depus recurs împotriva deciziei din 30 septembrie 2020 a Curții de Apel Chișinău.

La 23 noiembrie 2020 Eugenia Cojocari reprezentată de avocatul Natalia Ctitor, a prezentat motivarea recursului.

În susținerea recursului a invocat încălcarea și aplicarea eronată a normelor de drept material și aprecierea arbitrară a probelor.

A precizat că decizia intimatului din 27 septembrie 2019 prin care s-a stabilit plata alocației nominale de 50 de lei, a fost anexată la materialele cauzei la etapa de derulare a procedurilor judiciare, după depunerea cererilor prealabile din 23 octombrie 2018 și 15 septembrie 2019, iar concluzia instanței de apel de a considera inadmisibilă acțiunea în această privință este ilegală și neîntemeiată.

La fel, a anunțat că instanța de apel neîntemeiat a declarat inadmisibilă pretenția cu privire la repararea prejudiciului moral, acționând în acest sens contrar prevederilor art. 258 alin. (3) din Codul administrativ, având în vedere că procedura judiciară pe cauza dată a fost inițiată la 26 decembrie 2018, fiind astfel aplicabilă Legea contenciosului administrativ, care nu statua procedura prealabilă pentru revendicarea prejudiciilor.

Recurenta a solicitat admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel în partea declarării inadmisibile a pretențiilor cu privire la achitarea alocației și

repararea prejudiciului moral, cu menținerea în această parte a hotărârii primei instanțe.

În conformitate cu art. 244 alin.(1) Cod administrativ, hotărârile curții de apel ca instanța de fond, precum și deciziile instanței de apel pot fi contestate cu recurs.

În conformitate cu art. 245 alin. (1) și (2) Cod administrativ, recursul se depune la instanța de apel în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Motivarea recursului se prezintă Curții Supreme de Justiție în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel. Dacă se depune împreună cu cererea de recurs, motivarea recursului se depune la instanța de apel.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat decizia contestată la 30 septembrie 2020. Astfel, recursurile depuse la 12 octombrie 2020, sunt în termen.

Totodată, actele cauzei atestă că decizia instanței de apel a fost notificată participanților la proces la adresa de e-mail în data de 4 noiembrie 2020, fapt ce se confirmă prin extrasul din poșta electronică anexat la dosar (f.d.187). Astfel, motivarea recursurilor depuse de Casa Națională de Asigurări Sociale la 19 noiembrie 2020 și de către Eugenia Cojocari reprezentată de avocatul Natalia Ctitor la 23 noiembrie 2020, este în termen.

La 23 noiembrie 2020, în adresa Eugeniei Cojocari și Casei Naționale de Asigurări Sociale a fost expediată copia recursurilor, cu înștiințarea despre posibilitatea depunerii referinței.

Prin referința din 24 noiembrie 2020 Casa Națională de Asigurări Sociale a solicitat respingerea recursului depus de Eugenia Cojocari.

La rândul său, Eugenia Cojocari deși a recepționat recursul Casei Naționale de Asigurări Sociale la data de 27 noiembrie 2020, fapt ce rezultă din avizul de recepție a scrisorii recomandate (f.d. 209), nu și-a valorificat dreptul procedural de depunere a referinței.

Examinând temeiurile invocate în recursurile depuse de Casa Națională de Asigurări Sociale și Eugenia Cojocari reprezentată de avocatul Natalia Ctitor, în raport cu materialele cauzei, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție le consideră inadmisibile, din următoarele motive.

În conformitate cu art. 246, alin. (1) Cod administrativ, Curtea Supremă de Justiție examinează din oficiu admisibilitatea cererii de recurs. Dacă este inadmisibil, recursul se declară ca atare printr-o încheiere, iar în acord cu alin. (2) din art. 246 Cod administrativ, recursul se declară inadmisibil în special în cazurile enumerate la literele a)-f). Din analiza acestor prevederi, rezultă că admisibilitatea/inadmisibilitatea recursului, în special, nu se limitează doar la temeiurile menționate ci urmează să însușească în condițiile Codului administrativ exercitarea efectivă a unui control de legalitate, veritabil bazat pe temeiuri concludente și serioase.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că sintagma „în special” din conținutul normei enunțate denotă caracterul neexhaustiv al temeiurilor de inadmisibilitate și în același timp oferă un drept exclusiv al instanței de recurs de a filtra cererile de recurs care nu prezintă o

motivare suficient de serioasă și care pe cale de consecință nu pot însuși un eventual succes rezultat din examinarea cererii în completul de 5 judecători.

În această ordine de idei, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ reține că, Codul administrativ dezvoltă nu doar caracterul nedevolutiv al recursului dar și cerința de seriozitate a cererii din perspectiva invocării unor veritabile și esențiale încălcări de drept procedural și material capabile să răstoarne deciziile instanței de apel contestate sau, după caz, hotărârile Curții de Apel ca primă instanță într-o eventuală examinare în fond și invocare *ex officio* a erorilor de drept.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ notează că pentru a trece testul de admisibilitate, cererea de recurs trebuie să conțină o motivare convingătoare și întemeiată în condițiile nominalizate mai sus. Acest argument rezultă și din particularitățile de formă ale reglementării recursului în Codul administrativ și anume din sintagma „motivarea recursului” de la art. 245 alin. (2) din Codul administrativ. În consecutivitate, motivarea cererii de recurs în circumstanțele expuse se referă la formalitățile pe care trebuie să le întrunească cererea în vederea rezistării testului și filtrului de admisibilitate.

De asemenea, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție accentuează că admisibilitatea recursului trebuie privită și în contextul rolului și funcției legale a instanței judecătorești supreme care constă, în special în asigurarea și interpretarea uniformă a legilor la examinarea cauzelor de contencios administrativ. Astfel, motivarea oricărei cereri de recurs trebuie să țină cont pentru a trece filtrul de admisibilitate și a avea succes, de aceste însușiri de ordin legal fundamental.

În acest sens, CtEDO în jurisprudența sa constantă statuează că dreptul de acces la instanțe nu este absolut. Există limitări implicit admise [Golder împotriva Regatului Unit, pct. 38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), pct. 230]. Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva Italiei, pct. 85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (Levages Prestations Services împotriva Franței, pct. 45). Curtea a mai reiterat că modul de aplicare a articolului 6 procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor respective, urmând de ținut cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept național și de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem. (Botten v. Norway, hotărâre din 19 februarie 1996, Reports 1996-1, p. 141, § 39). La fel, conform jurisprudenței CtEDO, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt, pot fi conforme cu cerințele articolului 6 § 1 (a se vedea Helmers c. Suediei 9 octombrie 1991, § 31, Seria A, nr. 212-A).

În circumstanțele menționate, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a declara inadmisibile recursurile depuse de Casa Națională de Asigurări Sociale și Eugenia Cojocari reprezentată de avocatul Natalia Ctitor.

În conformitate cu art. 230 și art. 246 din Codul administrativ, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

dispune:

Recursurile depuse de Casa Națională de Asigurări Sociale și Eugenia Cojocari reprezentată de avocatul Natalia Ctitor, se declară inadmisibile.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Tamara Chișca-Doneva

judecătorii

Nina Vascan

Victor Burduh